

Az előfizetés ára:

1 egész évre 8 fr
 1 fél évre 4 frt
 1 negyed évre 2 frt
 Kórházgyógyászok és néptanítóknak
 egész évre 6 frt, fél évre 3 frt

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethető és egyes lap-
 példányokat venni lehet a kiadóhi-
 vatalban. Traub B. és társa, Valentin
 Károly, Böhm M., Luzovics L.
 Veidinger N.

ezetében és a fódohánytőzben.

A hirdetések ára:

Mindenkor arjegyzzék szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
 Nyíltterben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön
 Barek J. és Társa Erfurtban
 Haasenstein és Vogler, Steiner A.,
 Hamburgban, Daube G. L., Kno-
 Ignác Frankfurtban, Oplpek A.
 Schalek Henrik, Mosse Rudolf,
 Bécsben. Magya-országban: Neu-
 berger és Braun, Goldberger A.
 V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula
 Somogyi E. „Első magyar nemzet-
 közli irodá”-ja Budapestben, kiadó-
 hivatalunk és Janovszky H. királyi
 utcában levő hirdetések felvételi
 irodája Pécssett.

Megjelen hétenként kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztőség: Király-utca 20. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok
 nem adatnak vissza.

Miért fogy a magyar?

Gondolattörődékek a baranyamegyei Ocsárd község-
 ben pusztító roneselő toroklób alkalmából.

„Nem az a fő baj, hogy kevés magyar születik, hanem hogy a gyermekkorban már igen sokan meghalnak, mert míg a zsidó és német orvost hivat beteg gyermekéhez, addig a magyar közönyös az ő beteg gyermeke iránt.” — Ezen nagy jelentőségű szavakat mondta br. Eötvös József 1870. év október hó 7-én a pécsi városháza egyik termében.

A közegészségügy egész divatkérdéssé vált s tekintve a hazánkban is igen sok helyen előforduló egészségügyi misériákat, valóban helyén találom, ha vele — különös tekintettel fajunkra — bővebben foglalkozunk.

Azt kell ugyanis észlelnünk, hogy míg a magyar faj szaporodása oly kedvezőtlen arányban áll a nemmagyar nemzetiségűek szaporodásához, addig részünkről a halálozás nem annyira a felnőtteknél, mint inkább a gyermekekénél mutat ijesztő többletet fel. És mi ennek oka? A népéletből kelle azt fájdalmasan tanulmányoznom — és épen e tapasztalataim adották kezembe a tollat, hogy a

fajunk naponként észlelhető kevesbülését okozta ezen általam is észlelt bajokat röviden ismertessem.

A magyar elemet hazánkban túlsúlyban a földművelő osztály képezi: tehát e czikk írásakor én is ezen osztálylyal foglalkozom.

Uralkodó elve igen sok helyen a magyar népnek, hogy a szülők elhalálával a birtok a gyermekek közt fölne daraboltsék, hanem maradjon az lehetőleg eredeti épségében. A népnek a családi névre ezen oly nagy büszkesége, mely a birtok nagyságától tétetik függővé és attól minősül — nemtelen ambitio. Ha több gyermeke volna, — a törvény értelmében ezen örökölt, hagyományos óhaját nem hajthatná végre; módját ejti tehát, hogy a birtok az ő teljes nagyságában osztályrésze bontható ne legyen, s az gyermekekről gyermekekre szálló örökségi folytonosságot képezzen.

Ísmerek egy családot, melynek volt egy gyermeke, aki meghalt 12 éves korában. És e 12 év alatt nem volt neki testvére. A gyermek halálától számítva 10 hónapra ismét született egy gyermek. Azóta évek multak el és nem fordult elő több születési eset a családban. Nem csak ezen egy ese-

tet, de még ehhez hasonlót számtalant tudnék felemlíteni. És én határozottan merem állítani, hogy ez nem a véletlen műve! Hány élet mulik el nem természetesen, még mielőtt napvilágot látott volna? Van Baranya megyében több hely, több oly gyalázatos büntészek, ahol ezt az égbe kiáltó ember- és nemzetellenes bünt rendszeresen útik! Szegény hazánk hány erőt, hány munkás kezét veszíti el ily úton? Fajunknak vesztésege ezen a réven is évenként ezerekre tehető. Üldözi az a társadalom e mélyteit a közigazgatási közeg páratlan erőlyyel; de mit használ, ha bizonyítékok hiányában hajótörést szenved minden törekvése! Az ily anyák jobb észééhez pedig hiába appellálunk.

Mennyi azon (különösen törvénytelen) gyermekek száma, kik az anyai kéz által fojthatnak meg, avagy tőlök az utcán elhagyatva vagy éhen halnak meg, vagy az idők viszontagsága ölik meg őket? Ha nem magyarosodnánk, ha más ajkuak nem lennének magyarokká, ugy e bűn okozta vesztésegek súlyát jobban éreznők, a fájás érzékenyebb lenne!

Hány anya ajkáról hallám már az anyai szeretettel össze nem egyeztet-

A „Pécs” tárczája.

A magas Tátrában.

VIRTÉR KÁROLY-OL

III.

Tarpatak s az öt-tő.

(Folytatás.)

Az öt-tő fensikján voltunk. Az ugynevezett „Közép-ország” égtartó, idomtalán vastag toronyként állt előttünk, őrt állani látszott itt, hogy azokból a szépségekből, melyeket itt is pazar bőségben összehalmozni látszott a természet, ne vigyen el senki semmit.

A tavakat nyár közepén is vastag jégpáncél borítá, mely vastag botjaink erős ütéseit is könnyedén pattantá vissza.

A szél ismét lábra kap. Mutatta uralmát az ő biro almában. Gondosan gomboltuk össze felöltőinket és a terhétől megszabadult vezető, heves kémozdulatokkal magyarázott meg mindent. De a szél hirtelen kapkotta el szavait, mintha csak féltékeny lett volna országának szépségeire. Nem tűrte, hogy ezeket más is dicsérei.

Lábaik egy helyre szegeződtek, miközben megilletődvé néztünk szét magunk körül. Beszél maga a természet.

Előttünk meredezett a lomniczi csúcs, melyet sok ideig tartottak a Kárpátok legmagasabb ormának. Most, hogy dicsőségét, néhány méter különbség végett, a gerlachfávi csúcsnak volt kényteien átadni, sziklatömege megkövesült fájdalmát látszik előtűnteti. Mintha csak arra intene kopasz ősz feje: ily mullik el minnenek a dicsősége. S valóban! létezett is egykor, mikor még a Kárpátok is magas vastag jéghegyeket hordtak erős kátukon. A glesser alapokat, minél ismertebb lesz a magas Tátra, mindinkább fedezik fel a természetbúvárok, tudósok.

Az idő vasfogának még a gránit bércek sem állhatnak ellent. Mint rongyot a gyermek, ugy szakgatják a szíveteket élvezredek. Mi fent volt, alantá kerül. A hegyek égtartó ormaiból kavics és fővényszem lesz tengerek mélységes fenéken. Így mullik el csakugyan a világnak is dicsősége, mint azt a lomniczi csúcs is hirdeti.

Éhesek voltunk, mint Dante farkasa. Reggel óta 1000 méternél magasabbra emelkedtünk saját alkalmatosságunkon. Az apostolok lovai is fáradtak voltak nagyon. Fáztnak Tél bunda kellett volna ide, fenevadak bőréből, jó meleg bélessel, nem pedig a mi könnyű, szélkergető ruhánk. Melegítő szeszre lett volna szükségünk, mely belülről ellen-súlyozta volna a külső hideget, de nem volt. A lelkünk is fázott.

Bácsut vettünk tehát csakhamar a be-fagyott tavaktól Nem lesz már e nyárnak oly meleg sugara, hogy a vastag jégpáncélt felolvasthássa.

Gondoltuk, a gyorsabb lemenetnél majd kimelegszünk; csalódtunk. A körgörgetegen csak igen lassan ereszkedtünk le, mert nagyon óvatosan kellett lépegetni s a lábunk alatt el-eleszamló kövek minduntalan le-essél lenyegtetek; a szél is kergetett hátulról. Szegény jó vezetők aig győzte tenyerével veregetni hátunkat, hogy egy kissé kimelegítsen bennünket.

Hogy az ilyen helyen mindig nehezebb a lejövet mint a felmenet, azt bár könnyen tudhatjuk a tapasztalásból, de azért még sem szoktuk elhinni és előre meggondolni. A turista jelszava: „csak előre” s ez így van jól. Ki mindig csak a baj s nehézségekre gondol, mely érne, akkor legjobb, maradjon hon a kályha mellett. Nekem az öt-tő látása azért maradt emlékezetes, mert így svájci turjaimtan sem voltam elfáradva. Arra a körgörgeteggel fedett völgyre nagyon ráillik az „utatlan ut” elnevezés.

Eső kezdett esni. Rémesen ordított fel erre a szél is. Esernyőnk csakhamar felmondta a szolgálatot. Pár év előtt Römerbad vidékén láttam egy hajlott koru és orru botanikus úrge mödra átázza; akkor ez komikusnak tetszett nekem, pedig az eső nem

hető azon borzasztó kifakadást, hogy az Isten bár venné el gyermekeit, mert azok sok kenyeret esznek és sokat kell velük vesződni! Hol itt az anyai szív? És az anya e nyilatkozatot nem a keserűség, a szenvedélyesség percében, nem a nyomor befolyása alatt mondta, hanem épen akkor, midőn gyermekeit eldicsértem, hogy azok mily jó tanulók, milyen jól viselik magukat, s hogy mennyi örömet lehet bennök anyai szíve. — Az ily anya a jelenért föláldozza a jövőt. Nem veszi számba, hogy gyermekeiben munkaerőt fog lelni, akik segélyével még szerezhethet is magának, ha azok felnőttek és kik majd öreg napjaiban szájához segitenék a reszkető kezét, hogy bevehesse falat kenyerét! De az ily anya ne számítson gyermeke hálájára! Midőn az a szegény kis gyermek, ki nem oka létének, ki nem tehet róla, hogy született — nem hall egyebet a szülői ajakról, mint átkot, szidalmazást, aki érzi, hogy csak teher a szülő nyakán, ő a szülőkre nézve idegen és aki már születésekor, saját édes anyja emlőjéből, mint ellensége emlőjéből a szeretetlenség, a szívtelenség tejét szopja: az ily gyermek szívében nem fog az anya iránti szeretetnek csak egy elmosódó érzése sem megfogalmazni s midőn az ily gyermek fölemeli majdan kezét anyjára — bár a gyermeknek ezen tette erkölcsi alapon soha sem igazolható, sőt kárhoztató: azon hitben teszi, hogy tartozását rója le, — ez leszen az anyára nézve a természetes büntetés és ilyenkor jusson ezmébe, hogy az anyának szeretetlensége igen keserűen megboszulja magát!

Hány gyermek hal el még bölcsőjében az anyának gondatlansága, közönye folytán? Vagy nem szereti magzatát, vagy rest őt övni és ápolni. Nem láttam, hogy az eb megharapta volna az ő kölykét, — a tigris féltve

őrzi fiait; de ismertem és ismerek anyát, aki gondatlansága következményeiben gyermekének megölője lett!

Reggel emlőt ad gyermekének, azután leköti a bölcsőbe, hogy meg se tud mozdulni. — elmegy a mezőre és csak este jön haza. Az a szegény gyermek éhezik, sir egész napon keresztül és sokszor éhen hal meg, — sőt egyes anyák épen megvonják az anyai édes tej táplálékát szegény magzatjuktól, ki azután lassan-lassan elfogy, elsovad a sir számára! Az ily ártatlanok sirhalma nem lehet hidegebb az ily anyák szívénél! Tudok esetet, midőn a gyermek anyja emlőjét szopva megfult. És az anya hozzáférhetetlen volt, mert azt adta okul, hogy alvás közben történt a baj. Igen, de el szabad-e az anyának ilyenkor aludni? A szobába zárva hány gyermek gyújtá már magára a házat? Ez megbocsáthatatlan könnyelműség!

Tudok a többek közt egy konkrét esetet Baranyamegyében, Baksán, hogy az anyának gondatlansága folytán a sertés be ment a szobába és az ott magára hagyott védtelen gyermeknek egész arczát megette. Természetesen bele halt. És ehhez hasonló hány esetről tesznek említést a napilapok! A petroleummal mily sok szerencsétlenség történik. Falu helyen a magukra hagyott gyermekek közül hány mérgezi meg magát mérges boggyókkal?

Egy tolnageyei községben történt, hogy az anya folytonosan betegeskedő gyermekét véletlenül elejtván, kitérte annak nyakát. A halottkém (kisbíró) kiállított egy bizonyítványt, hogy a gyermek természetes halállal múlt ki s a lelkész azt ezen bizonyítvány alapján el is temette. Midőn megkérdeztem a halottkémét, hogy miért nem tett hivatalos jelentést és miért hallgatta el a halálozás tulajdonképeni okát, azt felelte, hogy: „nem érdemes egy ilyen kis gyermek

miatt a szülőknek oly nagy költséget csinálni!“ (!) Mily fogalmat vannak ezen embernek a köteletségérzetről?! Ezen és több hasonló esetek szomorú képét nyújtják a falusi halottkém intézménynek.

A míg tehát a gyermekeknek ily nagy mérvben való elhalálása a szülők szeretetlensége, gondatlansága, ostoba előítélete, hanyagsága és önző számítása, kényelem-szeretete folytán épen az ő részükéről annyiféle alakban, oly mesterséges bűnös módon elősegítetik, addig az előjáróságot, mely a legtöbb esetben, ha másként nem, hát indirekte tudomást vesz az ily esetekről (falu helyen minden nyílt titok) és azt egyszersmind el is hallgatja, sőt igen sok esetben el is lepeli (tisztelen a kivételnek), mert családi összeköttetései és személyes érdekei úgy kívánják — borzasztó felelősség terhe nyomja, megbocsáthatatlan mulasztás, rut hanyagság, bűnös közöny, bűnpalástolás. Ugy vétségek, melyek következményeikben a nemzetnek életerén egy-egy törzsurás, egy-egy halálos dőfés! . . .

Népünk retteg azon gondolattól, hogy betegének orvost hívasson. Elmegy inkább a javaslóhoz és az a lelkiismeretlen csaló, mert neki az ő ördögi mestersége pénzt hoz a konyhára: minden habozás nélkül áldozza föl sok esetben a külvilágban nem is veszélyes beteget, elküldi a másvilágra, holott rendes orvosi kezelés mellett visszaadható lett volna az életnek . . .

Van Baranyamegye Herend községében egy ily javós, egy hírneves kuruzsló,* a kihez többen zárandokolnak betegeink közül, mint pár év tized előtt az országos hírnek örvendő nagy Balassa orvostudóhoz. És ezen kuruzsló ellen nem lép fel az illetékes

* Egy ízben már megemlékeztünk viselt dolgairól. Szerk.

is volt olyan hideg, mint ez a mi esőnk. Mégis igaz marad az, hogy ma nekéd, holnap nekem. Közel voltunk mi is a bőrig ázáshoz, de jó menedéket nyújtott a „Tűzkő“, mely utunkba esett. Akkorra kő ez, mely ugy kívánkozott le a magasból emberek emlékezetére előtt, hogy egy befogott székérnek is fészerről szolgálhatna. Tűzet gyújtott alatta a pásztor, mert maga is fázott, pedig ő az időjárás edzett gyermeke volt. Vagy talán minket várt meleggel? Látott, mikor felmentünk.

A tapasztalás tanítja, hogy közönséges dolognak látszik az később, mi előbb csodálatosnak tetszett. Ezentul már nem akadok meg azon, hogy Ézsau odaadta örökségét egy tál lencsérért, mikor éhes volt.

Lencse helyett megkínált a jölelkő pásztor egy kis szalonnával és kenyérral. Borovicskát is adott és mindezért nem is kérte cserébe örökségünket. Szivar és borral való boldoggá tette.

Azt sem tudtam eddig, hogy a torkunkban annyi erecske van. Nagy éhségben, mikor a pásztor szalonnáját és kenyerét falatozni kezdtem, éreztem, hogy éhes torkomban számtalan erecske kez ficzkázózni, örülni; oly finom ízű volt ez, mely megtudta különböztetni, hol kezdődik a kenyér és hol végződik a Szalonna és hol van a kettőnek vegyülése. Szomjunkat melegített hóvízzel csillapítottuk.

Azt mondta kollegám, hogy a pásztor-ember vendégszeretetét nem fogja egyhamar feledni. Vezetőnk pedig ebből az esetből azt a tapasztalást merítette, hogy máskor, ha az őt-tóhoz kalauzolt, mindig azt fogja tanácsolni, hogy jó lesz valamit a tászkába is tenni. Kár, hogy ezt előbb nem tudta.

Kipihelve, felrisszülve, no meg egy kicsit megszáradva, kerekedtünk fel délutáni 5 óra felé, hogy haza ballagjunk az új-tátrafűredi sanatoriumba. Nagyon ránk fért még másnap is a sanatorium.

Erősebben zugott kő-teknőjében az esődagasztott Tarpatok, mi a völgy magasabb oldalán jártunk.

Megeredtek az egek csatornái s mi magunkat ismételve zuhany fürdőben találtuk. Vezetőnk maga is megsokalta a nap aldásait, de utólag mégis kellemesen emlékszem vissza erre a kirándulásra. De milyen is volt ez az éghéber? Ráállik az elnevezés, hogy borzasztó szép volt. Magasan fölöttünk pattant szét a menny halált rejtő kőve és mélyen alattunk furódott a földre. Kiindulásától eltűnéseig tűzvonal jelölte függélyes irányát. — Szemképrázató volt az a jelenet is, mikor megnyílt az ég és körülöttünk jobbra-balra csapkodtak a mennykővek. A sziklaormok is reszketni látszóttak bele. A menny dörgése is reszketéses volt. Ropogtak tőle kemény sziklafalak és sokszorososan viszhangozták a dör-

géseket és volt abban valami ünnepélyes és biztató. Ha szép volt reggel a természet csendes pompájában, borzasztó szép volt most méltóságos haragjában.

Visszanézve, keresték szemeim a jég-völgyi csucst, de nem találták. Elfedték azt a fellegek. Eszembe jutott Tompánk: „Hol a Kárpát havas tetőin a kifáradt felhők megülnek éjszakára; hol a vihar fogantatik, s szül a mennydörgés száz harsány fut; hol a havas rózsája busul, s a törpe fenyegek tengő szára fut“ ott voltunk mi a jég-völgyi csús alatt. A zsufozásig megtelt Rózsa-menedékház nyújtott nekünk is száraz fedelmet. Zsufozásig teltek meg a szobák. Mondanom sem kell, hogy lengyelemnek első doiga volt teát kérni.

Vezetőnk a jó vörös bortól felmelegedvén, pithiai titokteljes arczalát mesélni kezdett, melyet érdekléssel hallgattunk meg e barátságos helyen.

„Közel az őt-tóhoz, a honnét jövőnk, — ugymond — ettől még kissé éjszaknyugatra, a jég-völgyi csúcs alatt, ennek tulsó felén terül el a Fekete-tó, sziklagyában. Vize fekete, mert arra nap nem veti sugarait, s a tó partjáról meredek sziklahegyek emelkednek, melyek folytonos árnyékat tartanak.

Itt élt s uralkodott nagyon régen, a magyarok bejövetele előtt is még, egy tündér király. Palotája aranyból volt, a palota

közeg, míg a hasonzenvi orvost oklevele hiányában pénzbírságra és fogyságra ítélik el; holott ez utóbbi apró golyócskáival ha nem is használ, de nem is árt, míg ellenben Herend kuruzsló orvoskötára az ő drasztikus szereivel nem egy halottal gazdagítá már a temetőt.

Ócsárd a legszerencsétlenebb községek egyike. Valóságos járványfészek. 73-ban a kolera pusztított benne, holott az egész környék ment volt e betegségűl. Azóta többször volt már ragályos járványoknak színhelye. Mellhártya-gyulladás, tüdőlob, himlő és roncsló toroklob gyakori jelenség e faluban. Jelenleg is ez utóbbi betegség pusztít a gyermekek sorában. Január 14-től február 14-ig meghalt 14 gyermek, február 27-től márczius 1-ig 2, június 10-én 1, július 24-től 27-ig 6 gyermek, összesen 23 gyermek. Van 6 házaspár, a melyek mindegyike 2-2 gyermekét veszté el. Volt egy család, mely három szép, 3, 5 és 7 éves szülöttjét sirja. Legutóbb pedig Meixner Kálmán kovácmester, páratlan gondos apa 4 nap alatt 3 fiát vesztette el.

Ha a halandóság ily ijesztő mérvben pusztít e kis, alig 530 lelket számláló községben, hová jutunk magyar fajunkkal?! Nevezett községben f. évben született 7 gyermek, s már 29 egyén s ezek között roncsló toroklobban 23 futá be földi pályáját. Míg 1885. január 1-től a roncsló toroklob márczius 18-áig 16 egyént ragadt el; addig ez idő alatt egy születési eset sem fordult elő...

Igaz, a buzgó járásorvos hét — nyolcszor is kifáradt, orvosolta a betegeket, fertőztelenítette a házakat, megtétetett az orvosrendőri intézkedés: bezáratott az iskola, betiltattak a torok, s meghagyatott, hogy a veszélyeztetett gyermekek különítessenek el; a pap, a tanító szintén segédkezett; de mi haszna, ha egyszer a rendeltek kijátszattak. A nép nem fogadta meg az orvos utasításait. Az egyik apának meghalt 2 fia. Egyetlen leánykáját Regenyébe küldte és ez megmenekült.

A veszély megszüntével ismét hazahozták. És különös, hogy a hosszabb szünet után épen ezen a gyermekén ütött ki a betegség. Belehalt. És a halottnak 18 éves nagynénje mit tett? A meghalt gyermekét karjai közé vette, csókjaival árasztá el, — sőt a beteg által meghagyott cipót is megette. Ez csak hallatlan könnyelműség! Nyolcz nap mulva ez is meghalt. Ily dolgokkal szemben a következő megjegyzésem van:

A sajtó megteszi azon kötelességét, melylyel az ily közérdekű dolgok iránt tartozik. A lelkész, a tanító nem mulasztja el az ő feyverét használni; de utóvégre nevezettek csak a morál feyverével tudnak sujtani, — már pedig a fől sorolt vétségeket elkövető emberek ezrei csak ritkán bírnak annyi erkölcsi érzékkel, hogy a morál feyverének éle csorbát ne kapna romlott kedélyük paizsán*) — Az ember bánásmódjának — hogy megértessék — az egyéniséghez mértnek kell lennie. Minden emberrel a maga nyelvén kell beszélni. Minden embert oly modorban részeltessünk, aminővel hatni tudunk lelkületére. Ahol a humanizmust kikaczagják, ott használjunk olyan feyvert, olyan szigort, a mely a közérdek természetéből kifolyólag annak érvényt, tekintélyt is szerezni képes legyen. — Ez a hatóság dolga. Ha a nép nem hallgat erélyes szolgabírójának, papjának, orvosának és tanítójának jóakaratu tanítására, intésére, — ha az atyai szónál szivesebben hallgatja a csendőr kardjának esörömpölését: hát adjunk nekik csendőröket. Ha az a sok féle orvosrendőri intézkedés, — a meghusított gyógykezelés nem volt képes a 7 hónapon keresztül öldöklő ragálynak élet venni, a csendőr kardjának éle talán ketté fogja vágni azt. Szakítsa le a holt testéről a csókoló ajkat, mert e csók halált lehel, e csók

*) Miért? Mert gyermekkorukban elhanyagolt iskolai kiképezetésökben erre nem fordítottak kellő gond. Amely faluban kötelességét lelkiismeretesen teljesítő tanító s ennek művét folytató lelkész működik, ott csakhamar megszűnik a babona, terjed a tisztaság szeretete s az egészségügyi rendeletek tiszteletben tartása. Ellenkező esetben népünk zsellemi és anyagi piszokban teped és pusztul! Szerk.

a biztos halálnak csókja. — Ócsárdnak is csendőrök kellenének. Ha a halotti torok betiltattak, hát akkor e tilalmat tisztelni és megtartani kell. Ha marhavész idején egész megyék előtt huzunk kérdet, mert a nemzetgazdászati érdekei úgy kívánják, akkor itt a hol emberek életéről van szó, szintén intézkednünk kell, mert ezt meg a nemzet érdekei követelik. Az egész környéken semmi baj — és Ócsárdon 7 hónap óta pusztít a halál!

„Oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkost sem kellene kivégezni“ — mondá Széchenyi. Minden magyar elhalálozását megérzi a magyar nemzettest. Minden egyes tag része az egésznek és elvesztésekor megrendül az ezredéves élő szobor! Ahol lesujthatjuk a halál karját, ott sujtunk le. Minden magyar élete egy nemzeti kincs nekünk! Ha egyebet nem, hát hivatalos kötelességét hozza ki-kí a nemzet oltárára áldozatul és akkor már sok van téve.

Ullein Ferenoz.

POLITIKAI HIREK.

— Eszterházy Kálmán gróf, Kolozs megye és Kolozsvár főispánja állásáról saját kérelmére felmentetett és helyébe báró Jósik a Sámuel nevezetett ki. Ez alkalomból Eszterházy Kálmán gróf díjmentesen a Lipótned lovagkeresztjét kapta és a kolozvári nemzeti színház intendantsává nevezetett ki.

— Tisza Kálmán miniszterelnök a folyó hóban 3 heti tartózkodásra Osztendebé fog menni.

— A váci püspökség valószínűleg Ipolyi Arnold beszterce-bányai püspöknek fog adományoztatni.

— Junius hó utolsó napjaiban élénk hírlapi vita volt az u. d. román határsértés ügyében. A magyar kormány megvizsgálta az ügy-állást és most kitünt, hogy a határsértést az oláhok követték el, mit a román kormány is kénytelen volt beismereni.

Felhívás

a gazdak budapesti congressusán való részvételre.

Tisztelt gazdaközönség!

Amerika, Oroszország és egyéb versenyalamok folyton növekedő konkurrencziájokkal már eddig is éreztették kedvezőtlen behatásukat hazánk gazdasági termelésére.

Az újabb időben még növelte e hatást, legjobb nyugoti fogyasztó piacainknak magas vámokkal való elzárkózása nyersterményeink elől.

E két tényező együtthatását már nem lehet többé kicsinylenünk, s a lehető legnagyobb komolysággal kell megfontolást tárgyává tennünk az adott és a még várható helyzetet és idejekorán gondoskodni a módokról, a melyek által belőle kibontakozhatunk.

A mennyire a helyzetet már most megítélni lehet, két szempont az, a melyből a bajok orvoslására irányuló tevékenységünk helyesen kiindulhat. Az első szempont az, hogy védekezési munkálatainkban nemcsak egyoldalulag mezőgazdasági, de az összes

ékességei pedig csupa gyémántból. Országában folytonos sötétség honolt. Kedvese a Zöld-tó tündéré volt, országai e szerint ha tárosak.

Ifju, szép és ékes volt a Zöld-tó tündéréje. Ruhája zöld habokból volt s könnyedén simult szép testére. A tündérkirály szerelmére gyuladt s e szerelmet a zöldtavi tündéré viszonzta. Mikor a szép tündéré nevévé lett, egyszerre nagyon szomorú lett, mert sehogy sem tudta megszokni a sötétséget, mely a tündérkirály országát takarta. Megkérte tehát férjét, a tündérkirályt, világitassa meg legalább egy kissé palotáját. A tündérasszony kérelmére egy nagy darab karbunkulust tétetett a palota előtt meredező szirtre a tündérkirály, s ettől a gyémántos arany palota legott ragyogott, ezer színben tündöklött.

Boldogán élt itt a tündérpár, de a boldogság nem volt állandó. Megháborította azt egy délczag királyfi, ki a Vrhovina völgyéből jart ide vadászni. Királyfi a tündérkirálynét, ez a királyfit megszeretvén, már

ezután viszonzatlan maradt szerelme a hatalmas tündérkirálynak. Égett azért a boszu ennek keblében. Levétette legott a világitó karbunkulust s palotájának fénygazdagságával, összehalmozott kincseivel együtt leszállt a Fekete-tó fenekére, szellemei által kioltatta a királyfi szívéből a forró szerelmet, melyet a tündérkirályné iránt érzett; így viszonzatlan maradt a hűtlen tündérkirályné szerelme. Azóta egyedül s örvönve bolyong ez a sötétség országában; keresi megcsalt férjét s a lényes palotát, de hiába keresi, nem találja őket. Még most is, mikor rászáll az éj a Tátrára s fenyves erdeiben siri csend honol, még most is hallani a hűtlen tündérkirályné mély sóhajtásait, még most is hall'szik annak keserves jaj-kiáltása...

A meséből anyi igaz, hogy a Fekete-tó környékén egy ritka nagyságu karbunkulust követ találtak, mely előbb a Drugeth-családé volt, most pedig a bécsi kincstár egyik díszét képezi.

Leány növeldei jelentés!

Van szerencsém tudatni a t. cz. szülők és gyámokkal, hogy 6 osztályú leánynevelő és tanintézetem, mely eddig János utca 1. sz. házában volt, most **Mária-utca 13. számú (Majlath)-házba tétetett át**, hol tágas és világos tantermek, azonkívül nagy udvar és szép kert áll a növendékek rendelkezésére, így tehát egészségi szempontból minden a legelőszervebbnek nyilvánul.

Lakásomat megnagyobbítván, ez évben is felfogadok mérsékelt feltételek mellett belakó növendékeket, szíves megkeresésre a feltételek azonnal eszközöltetnek.

A rendes tanfolyam

f. évi szeptember 3-án

fog kezdődni, a beiratások pedig **augusztus 30. és 31-én, szeptember 1. és 2-án Mária-utca 13. sz. házában eszközöltetnek.**

Midőn a t. cz. szülők és gyámoknak eddigi személyem és intézetem iránt tanúsított elismerésükért a legforróbb köszönetet szavazom, magamat kitünő tisztelettel továbbí kegyeikbe ajánlom.

Pécsett, 1885. jul. 29.

LEBSCHER VILMA
intézet-tulajdonosnő.

Birka teleltetés!

Alsó-Somogyban

egy gazdaságban nagyobb birka-falkák teljes téli kiteletetésre elfogadtatnak. — Miután a juhok csak bizonyos meghatározott számban fogadtatnak el és már is több vállalkozó jelentkezett, az illető falca-tulajdonosok kéretnek, hogy ajánlataikat minél előbb szíveskedjenek megtenni.

Bővebb értesítést a kiadó-hivatal ad.

H I R D E T É S E K .

3322

1885.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102-ik §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi t. kir. törvényszék, mint váltóbiróság 5357 és 5584. sz. végzése által a siklósi takarékos és hitelegylet és a siklósi takarékpénztár végrehajtók javára Döry István ellen 1000 és 2300 frt tőke és járulékaik kielégítésére bíróság le, Ullmann M. Károly és Tóth Pál javára pedig felülfoglalt és 1764 frtra becsült házi butorok és eszközök, gazdasági felszerelvények, ezüst evőeszközök és gabbanemüekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Szava községben végrehajtást szenvedett házában leendő eszközökre f. é.

augusztus hó 13. és következő napjának

d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. év LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Siklóson 1885. augusztus hó 3-án.

Stankovits kir. jb. irnok,
mint kir. végrehajtó.

1171

3893. sz.

végr. 1885.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy vagyombukott Weber Adalbertné csödtömegéhez tartozó, a pécsi kir. törvényszék területén lévő és a pécsi 4892. sz. tjkvben felvevett 5612. hsz. szőlő és présházra az árverést 1160 frtban megállapított kikiáltási ár mellett elrendelte, hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. szeptember hó hó 17-ik napján d. e. 10 órakor a pécsi törvényszék telekvi irattárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 116 forintot készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszéknek, mint telekvi hatóságnak 1885. ápril 10-én tartott üléséből.

Kiadta:

Visy Pál,

kir. törvényszéki jegyző.

1170

P A C H E R E .

Pécsett, Széchenyi-tér 17-ik számú bazár alatt.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelő izlés szerint **ujjonnan felszerelt**

nagy választéku gyári raktárát

bel- és külföldi üveg, porcellán és majolika tárgyakból u m.

minden nagyságu és kivitelü magyar, francia, angol és cseh gyártmányu **VIRAGTARTÓK, VIRÁG-CSEREPEK, VIRÁGKOSARAK, VIRÁGCSEREP-ÁLLVÁNYOK,** csinált virágcsokrok különleges diszes levelekből összeállított és macart csokrok, szobadisztítéshez alkalmas szobrok, fali disztálak, ebédli disztítésére alkalmas dombor olajnyomott képek diszes gyufa és hamu tartók, aranyhaltartók, névjegy- és gyümölestartó állványok, diszes kanesók és poharak, kis porcellán figurák képviselve az állat és gyermekvilág nemkülönb minden néven nevezendő **gyermekjátékokból, legjutányosabb gyári árakban.**

Porcellán étkező készetek 6. sz. 9 frttól,

" Theás " " 3 " 50

" Kávés " " 3 " 50

" Fek.kávés " " 4 " —

" Mosdó " " 3 " —

Üvegpohár " " 3 1/2 krtól fölfelé.

" tányér " " 9 krtól fölfelé.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

PACHER E.

Van szerencsem a n. é. közönségnek tisztelettel tudomására hozni, hogy egy legjobb minőségű

kötőgépet

bereztem és ez által azon kedvező helyzetben vagyok, máto kezdve minden a kötés szakmába vágó munkákat gyorsan és pontosan teljesíthető

Készítek **uj gyermek- és női harisnyákat, fiu- és férfiu-félharisnyákat, kesztyűket**, stb. elvállalom azonkívül mindenféle gyártmány meg-toldását és javítását.

Mint hogy senmi költséget sem kímélve, egy kötőgépet vásároltam, melylyel oly kitünően dolgozhatni, hogy az azzal készített munkák a kézimunkákat tartás és egyenlőségük által megelőzik, azon reményvel kecs-gtettem magamst, hogy a n t közönség vállalatomat számos megbízás által támogatja, melyet kiérdemelni és ezáltal a bennem helyezett bizalomnak megfelelni mindenkor törekvésem leend

Kiváló tisztelettel

Dorner Emma,

Pécsett, Nepomuk-utca 19. szám,
a posta átellenében.

A n. é. közönség kényelmére legjobb minőségű fehér és szines kötőpamuk mintákkal el vagyunk látva és ennek beszerzését legutányosabban eszközölöm

Ugyanitt egy használt jó

Wheeler Wilson varrógép
nagyon olcsón eladó.

122232

1885.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Keim Jakab bikali lakos végrehajthatónak k. Kniesz János képvis. Schwarz János gyám bikali lakos végrehajtást szenvedő elleni 167 frt tőkekövetelés és jár ránti végrehajtási ügyében a sádsi kir. járásbírószág területén levő Bikal községben fekvő, a bikali 324. sz. tjkvben felvett 1525. hrszsz. fekvőségre az árverést 352 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi **September 24-ik napján d. e. 9 órakor**, a Bikal községben a községi bírói lakban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becseráának 10% -át vagyis 5 frt 20 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számítot és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiállított szabály-szerű elismervényt át-szolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1885 évi június hó 26. tartott üléséből

kiadta:

Visy Pál,
kir. törvényszéki jegy zó

1169

Leggyorsabb és legolcsóbb
személyszállítás

AMERIKÁBA

kétszer hetenként

a brémai kitünő délnémet Lloyd
császári vémet posta és
gyorsposta gőzöse által
a nm. bécsi cs. kir. helytartóság
által engedélyezett

Soekl Mórtecz

főügynöksége közvetítésével

Bécs I., Postgasse Nr. 6.

Minden tudakozódásra azonna
válasz adatik.

Juh-eladás.

Az ócsárdi bérgazdaságban

100 drb. vagni való öreg ürü és

80 drb. mustra ürü és anya-juh eladó.

Venni szándékozők alulírottal

Ócsárdon

(u. p. Göröny)

szóval, vagy levélileg bármikor értekezhetnek.

Vérffy Illés
bérő.

1166

KIÁLLÍTÁSKIÁLLÍTÁS

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMASÁR

V. YACZI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és YACZI KÖRÜT 62.

BAJAZ. KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és YACZI KÖRÜT 62.

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST

Műlyök szűrés megtéhtézt.

Rendezett be.

SAJAT KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és YACZI KÖRÜT 62.

Műlyök szűrés megtéhtézt.

Sare az érdeklőzők

tisztalattal meg-

hirdetnek.

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

KIÁLLÍTÁS

18851885

Mária-Celli Gyomor-Cseppek,

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bantalmi ellen és felülmulhatlan az étvagy hiány, gyomor gyeség, roszzagu lehellet, szelek savanyu felbőfoges, kólika, gyomorhurut, gynomoregés, huygkőkepzodes, túlsagos nyalkakepzodes, sargasag, undor és hanyas, fűfajas (ha az a gyomor-bol ered), gyomorgörccs, szék-szorulat, a gyomornak tul-terheltsége étel és ital által: giliszta, lép- és máj-betegség, aranyeres bantalmak ellen.

Egy üvegeése ára használati utasítással együtt 35 kr.

Közpon-i széküldési iaktár nagyban s kiesinyben

BRADY KÁROLY,

"az örangyalhoz" eizmzett gyógyszer-tárában Kremzierben, Morvaországban.

Kapható Pécessett: Kovács M., Sipőcz István, Balázs urak és az Irgalmasok gyógyszer-tárában Sasdon; Keller N. urnal. Pécess váradon: Dvorszky Béla gyógyszer-tárában, Szászvár: Baltha László gyógyszer. 26—1. 1051